

ETNOMUZEOLOGUL ION CHELCEA - CERCETĂTOR, PUBLICIST, FONDATOR AL MUZEULUI ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI DIN IAȘI.

Georgeta Țurcanu

“Muzeul Etnografic prin natura lui are un întreit scop: mai întâi acela de salvare a mărturiilor de civilizație și cultură populară, pândite la tot pasul cu desființarea și pierrea lor fără urmă, cedând în fața civilizației urbane ori a influențelor popoarelor învecinate. Al doilea scop e pur științific. În el se cuprinde ceea ce Pârvan numea cercetare și mijloc de educație publică”

Ion Chelcea

Reprezentant de seamă al etnomuzeologiei românești, Ion Chelcea a întreprins cercetări de valoare, concretizate în studii, articole, comunicări, publicate între anii 1930 - 1990; a fost fondatorul muzeului Etnografic al Moldovei din Iași și a creat o serioasă școală de etnografie în acest oraș, prin formarea unor specialiști de renume.

Profilul omului de științe, Ion Chelcea, s-a distins printr-un înalt profesionalism și pasiune, prin spirit de sacrificiu și dăruire, mergând până la uitarea de sine. A fost un exemplu viu de muncă, un cercetător și muzeograf de vocație, jertfind totul de dragul unei idei nobile.

Lucrarea cuprinde date biografice împletite cu cele din istoricul Muzeului Etnografic din Iași, căruia i-a dedicat 14 ani din viața sa. De asemenea, prezintă o listă a lucrărilor publicate, ilustrând rezultatul cercetărilor de teren, zonele investigate în vederea adunării de mărturie ale civilizației și culturii populare din Moldova.

S-a născut la 5 februarie 1902 în satul Boteni - Argeș, într-o familie de moșneni având cultul muncii și a decedat la 9 sept. 1991 la București. În satul natal a urmat școala primară, apoi liceul în orașele Roman, Cluj și Brașov, unde în 1929 a obținut diploma de bacalaureat, eliberată de liceul “Andrei Șaguna”. A studiat Facultatea de Istorie și Geografie a Universității din Cluj (1929 - 1934), remarcându-se la seminarul de etnografie, condus de prof. Romulus Vuia, care era și directorul Muzeului Etnografic din Cluj, motiv pentru care a fost angajat preparator încă din timpul studenției. În 1932 a obținut licența în Istorie și Geografie a Universității, “Regele Ferdinand I”, din Cluj cu nr. 909.

Face specialiata în etnografie la Viena între anii 1934 - 1935. În 1939, a obținut diploma în Etnografie și Sociologie, eliberată de Facultatea de Litere și Filosofie, Universitatea “Regele Ferdinand I”, Cluj, cu teza de doctorat *“Tovărășiile de feciori și fete în viața poporului român”*, susținută în prezența unei comisii formată din mari personalități: Lucian Blaga, Romulus Vuia, Nicolae Drăganu, George Giuglea.

A fost un membru al Societății Române de Antropologie din Cluj și membru al cercului de Studii Etnografice de pe lângă Muzeul Etnografic și Seminarul de Etnografie și Folclor al Universității din Cluj. Fiind cel mai apropiat colaborator al prof. R. Vuia, I. Chelcea desfășoară o serioasă activitate în organizarea Muzeului în aer liber din parcul Hoia - Cluj, în îmbogățirea patrimoniului muzeal și reorganizarea expoziției pavilionare a Muzeului Etnografic al Transilvaniei. Participă la reorganizarea Expoziției Muzeului “Astra” din Sibiu, sub conducerea lui R. Vuia în

colaborare cu Lucia Teriber Netoliezka.

În perioada 1940 - 1941, a fost cercetător științific la Institutul de Cercetări Sociale din București și șef de serviciu la Institutul Central de Statistică din București, între anii 1941 - 1942. În 1943, la vârsta de 41 de ani a fost numit conferențiar la Universitatea din Iași, la Catedra de etnografie, făcându-se cunoscut până la această dată ca un etnograf de prestigiu, prin lucrările publicate, cât și prin activitatea de la muzeul Etnografic din Cluj, ca discipol al prof. R. Vuia.

Din aceste motive, a fost apreciat "etnograful cel mai indicat pentru organizarea viitorului Muzeu Etnografic al Moldovei" (*Raportul Comisiei de chemare la catedra de Etnografie* a prof. Ion Chelcea sau *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 24 din 29.I. 1943, p. 814).

- Astfel, vine la Iași și începe acțiunea, demersurile pentru înființarea muzeului. Din acest an, 1943, viața etnografului Chelcea se identifică cu viața viitorului muzeu, fiind fondatorul acestuia.

Adresează un memoriu Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor pentru a obține subvenționarea noii instituții. Ministerul "aprobă înființarea pe lângă Catedra de Etnografie a Muzeului Etnografic al Moldovei și acordă pentru început o subvenție de 300.000 lei". (Adresa Ministerului nr. 20.932 din 28 aprilie 1943, aflată în arhiva muzeului). Adresa este semnată de filozoful Ion Petrovici, care era ministru și constituie actul de naștere al muzeului.

Caracterul și scopul muzeului sunt fixate în lucrarea "*Menirea Muzeului Etnografic al Moldovei*", publicată în 1943, în care I. Chelcea precizează: "Muzeul Etnografic prin natura lui... are un întreit scop" mai întâi acela de salvare a mărturiilor de civilizație și cultură populară, pândite la tot pasul de desființarea și pieirea lor fără urmă, cedând în fața civilizației urbane ori a influențelor popoarelor învecinate.

Al doilea scop e pur științific. În el se cuprinde ceea ce Pârvan numea cercetare și sinteză.

Al treilea scop îl formează Muzeul ca mijloc de educație publică".

În viziunea etnografului I. Chelcea, muzeul trebuie să fie de tip pavilionar, completat de un muzeu în aer liber al satului din Moldova. Avea mari și frumoase proiecte.

Până la deschiderea muzeului - 16 februarie 1958, I. Chelcea și-a concentrat toată energia în munca de teren pentru adunarea, achiziționarea obiectelor, atât de necesare ființării muzeului. Mulți ani a cutreierat satele Moldovei pe cheltuială proprie.

De asemenea, prin puterea sa de convingere a obținut valoroase donații de la prestigioși intelectuali, oameni de cultură. În 1943, fostul magistrat ieșean, Iuliu Pascu, pasionat colecționar de obiecte de artă populară (plecat mai târziu la București), donează muzeului întreaga lui colecție de 329 piese, cu condiția ca în dreptul fiecărui obiect să existe mențiunea: "Darul Maria și Iuliu Pascu 1943"

În 1944, folcloristul Artur Gorovei, din Fălticeni, donează muzeului un însemnat fond de carte, aproape 500 de volume (cărți și reviste de specialitate), cu doleanța ca biblioteca să-i poarte numele, după moartea sa.

În 1944, I. Chelcea reușește să organizeze prima expoziție etnografică la Iași, într-un spațiu din clădirea Universității, expunând obiecte din colecția "I. Pascu" și

din cele aduse de pe teren:

Tot în 1944, muzeul este evacuat cu Universitatea la Zlatna , sub ocrotirea și grija sa părintească.

În 1945, I. Chelcea întreprinde cercetări etnografice în satul Comarna și elaborează studiul "Modul de trai al oamenilor muncii din satul Comarna, regiunea Iași, sub raportul alimentării cu apă"

În 1948, Chelcea face demersuri la rectoratul Universității pentru obținerea unui spațiu în incinta Bibliotecii Centrale; în 1949 intervine pentru obținerea clădirii din Parcul expozițional din Copou, câteva hectare de teren. În 1950, Comisiunea Monumentelor Istorice aprobă un spațiu format din trei săli la parterul "Muzeului Cuza", unde se va muta în 1952.

În 1951, muzeul trece de sub patronajul Universității în schema de organizare a Așezămintelor Culturale (azi, Ministerul Culturii) și se obțin primele posturi finanțate: director, șef de secție, asistent, preparator, desenator. Până la această dată (1943 - 1951), I. Chelcea a fost director onorific, dar munca depusă a fost făcută cu suflet. Tot în acest an obține primele fonduri pentru achiziții. Împreună cu Emilia Pavel - șef secție - și Viorica Balan (desenator) întreprinde cercetarea portului popular pe Valea Bistriței. Face achiziții și se realizează 350 de desene colorate, care constituie nucleul arhivei de desene, alături de arhiva de fotografii.

În 1951, I. Chelcea face achiziții din județele Suceava, Bacău, Iași, (111 obiecte).

În perioada 1954 - 1959 împreună cu Emilia Pavel - participă la cercetările de la Bicaz, organizate de Academia Română, cu ocazia constituirii Complexului hidroenergetic de pe Valea Bistriței. S-a achiziționat o importantă colecție de port, piese de mobilier, obiecte ale industriei casnice textile. I. Chelcea a cercetat meșteșugurile.

În 1954, I. Chelcea cutreieră satele din județele Suceava , Bacău, fiind anul cel mai bogat sub raportul achizițiilor. Sunt aduse piese mari: oloinița cu "berbeci", de la Volovăț - Suceava (1.300 kg. greutate), oloinița de la Ulma - Rădăuți.

În 1955, problema vitală a spațiului destinat muzeului , s-a rezolvat fericit; colecțiile s-au mutat în Palatul Culturii, unde urma să se amenajeze muzeul. Au luat sfârșit perigrinările colecțiilor dintr-un local în altul.

Tot în 1955, I. Chelcea efectuează cercetări de teren în Vrancea, achiziționează piese de port și obiecte de păstorit (56 tipare de caș, de o frumusețe rară).

Alcătuirea colecțiilor, existența unui spațiu adecvat muzeului au permis redactarea tematicii științifice. S-a trecut și la colaborarea cu "Decorativa" - București.

În aprilie 1957, directorul I. Chelcea, întors însă dintr-o cercetare de teren, la numai 55 de ani, a fost pensionat în mod abuziv și brutal. N-a mai apucat să culeagă roadele muncii sale plină de râvnă și devoțiune din cei 14 ani , cât a stat la Iași, dedicați muzeografiei ieșene.

Pleacă din București, unde va fi muzeograf principal la Muzeul Statului până în 1969.

Opera începută încă din 1943, de neobositul etnograf I. Chelcea, a fost continuată de tânărul colectiv de muzeografi (Emilia Pavel, Gh. Bodor, Petru Cazacu), format sub îndrumarea sa, astfel că la 16 februarie 1958 s-a deschis expoziția de bază a Muzeului Etnografic, cu un patrimoniu de 2.166 de piese.

În Muzeul Etnografic al Moldovei, Ion Chelcea a pus inimă din inima moldovenilor și inimă din inima sa. Se cuvine, ca muzeografiilor ieșeni să-i fie recunoscători, să-i cinstească memoria și măcar o sală din expoziția de bază să-i poarte numele, să-i păstreze amintirea pentru tot ceea ce a înfăptuit.

Concomitent cu organizarea Muzeului Etnografic din Iași, I. Chelcea a dorit, așa cum am arătat, și amenajarea unui muzeu al satului din Moldova, în acest oraș. A făcut, și în acest sens, numeroase demersuri pentru a obține un spațiu potrivit. În 1949 - 1950 solicita parcul expoziției din dealul Copoului; în 1953 - 1956, parcul din jurul clădirii "Muzeului Unirii". În 1957 reia aceeași problemă, motivând că "O astfel de înfăptuire în Moldova, la Iași, ar corespunde unor aspirații cu totul legitime. După cum, în "Muzeul satului" din București se poate înfățișa icoana în mic a specificului țării întregi, tot așa ar putea fi, reprezentată Moldova cu specificul ei, într-un muzeu în aer liber... care ar urma să completeze în mod firesc muzeul etnografic al Moldovei. Loc potrivit ar putea fi găsit ușor, între Circ, unde există un iaz natural, relief de podiș, alternând cu văi, pe unde s-ar putea răsfira acele clădiri originale - expuse ochiului și minții oamenilor din cuprinsul țării"

(I. Chelcea - *Un muzeu în aer liber, Iașul literar, nr. 2, febr. 1957*).

Nu fost posibil nici acest vis. Pensionat, I. Chelcea a continuat însă să fie activ și folositor muzeelor țării. Sprijină, astfel, organizarea Muzeului Popular din Dumbrava Sibiului. În cadrul fostului Institut de relații Culturale cu Străinătatea participă la campanii de achiziții pentru sectoarele de etnografie românească de la marile muzee ale lumii. Ia parte la campaniile de teren, pentru achiziționarea obiectelor necesare expoziției pavilionare a Muzeului Pomiculturii și Viticulturii din Golești. Contribuie cu îndemnuri, sfaturi și semnalări de obiecte la organizarea muzeelor din Durău, Târgu Neamț, Târgoviște, Pucioasa, Curtișoara, Bujoreni. Munca de cercetare în teren, finalizată în studii de specialitate, articole, a făcut ca etnograful I. Chelcea să fie o prezență în cultura românească, colaborând la numeroase reviste: *Foaia noastră, Lumea și Țara, Revista Fundațiilor Regale, Boabe de grâu, Revista geografică română, Gând românesc, Societatea de mâine, Culegătorul, Timocul, Muscelul nostru, Izvorășul, Satul și școala, Gazeta ilustrată, Natura, Sociologie românească, Arhiva pentru știință și reformare socială, Transilvania, Națiunea română, Chemarea, Magazin, Revista muzeelor, Anuarul Muzeului Satului, Apulum, Cibinium, Studii și cercetări de istoria artei, Cronica,*

Cele mai multe din lucrările publicate au fost comunicări inedite, susținute la sesiunile științifice organizate de institutele de specialitate și de muzeele din țară.

Din publicistica sa, peste 100 de titluri, la care se adaugă cele în curs de apariție sau aflate încă în manuscris, se relevă multitudinea aspectelor observate și analizate de către I. Chelcea în teren, în mijlocul naturii satului, în casa țaranului, în viața lui de fiecare zi, cu ocupațiile, meșteșugurile și datinele sale.

De asemenea, se evidențiază aria întinsă a terenului cercetat. Amintim, mai întâi, Moldova cu următoarele zone: Valea Bistriței, Suceava, Bacău, Iași, Vrancea. Apoi județele Gorj, Hunedoara (bazinul Zlatnei, Valea Ampoiului, sat Mada), Zona Oaș, (sat Pătaș), Valea Dunării (cursul inferior al Oltului și Mostiștea).

Prin activitatea sa în domeniul cercetării și a muzeografiei etnografice, Ion Chelcea a adus o contribuție originală, deosebit de valoroasă la cunoașterea,

păstrarea și valorificarea mărturiilor civilizației și culturii noastre populare, iar viața sa întregă nu a fost decât jertfa unui om de ispravă, a unui "mucenic" pe altarul etno-muzeografiei românești, pildă pentru urmași.

Prezentăm lista lucrărilor, în ordinea publicării lor:

- Grecii în colindele noastre. Un aspect al vieții sociale la noi în trecut. grecii negustori, Cluj, Tip. Ardealul, 1930.
- Casa Goleștilor, În "*Muscelul nostru*", III, 1931.
- Schiță monografică asupra Lujerdiului - Șomeș, în "*Satul și școala*", Tip. "Ardealul", 1932, nr. 2.
- Către intelectualii satelor noastre, în "*Satul și școala*", 1932, nr. 4.
- Obiceiuri, credințe, colinde din satul Mada, județul Hunedoara, extras "*Culegătorul*", Tip. Ardealul, 1932, sau Buletinul Arhivei Etnografice și Folclorice a Muzeului Etnografic din Cluj, Tip. "Ardealul", 1933, An I, nr. 1.
- Un cuvânt către săteni, în "*Foaia noastră*", 1933.
- Către culegătorii de folclor de la Muzeul Etnografic din Cluj, în "*Foaia noastră*", 1933.
- Către plugarii luminați ai satelor noastre, în "*Lumea și țara*", 1933.
- Reprivity asupra înființării și dezvoltării Arhivei de folclor de la Muzeul Etnografic din Cluj, în "*Culegătorul*", Cluj, 1933.
- Colonia țiganilor în "*Societatea de mâine*", 1933
- Un cămin școlar realizat în "*Societatea de mâine*", 1933.
- Tipuri de cranii românești în Ardeal. Cercetare antropologică, Acad. Română, Memoriile Secției științifice, Seria a III-a, Tom X, Buc. 1933.
- Câteva considerațiuni în legătură cu viața păstorească din Barlovenii Vechi și Pătaș - Caraș, în "*Societatea de mâine*", 1933, an 16, nr. 4.
- Literatura monografică a satelor și problemele în legătură cu studiul satului românesc, Cluj, 1934; în "*Satul și școala*", tip. - Ardealul", 1933, nr. 7.
- Câteva considerațiuni etnografice asupra rudarilor din Muscel, extras "*Natura*", Buc., 1934, nr. 5.
- Puncte de orientare în alcătuirea de monografii sătești (În amintirea lui C. Rădulescu - Codin), în "*Muscelul nostru*", III, 1935, nr. 5.
- Literatura populară română contra dominației maghiare în Ardeal, 1935.
- Muzeul etnografic al Transilvaniei, 1937.
- "Botenii Muscelului", 1937.
- Muzeul etnografic al Ardealului, Cluj, cu ocazia reorganizării și inaugurării sale din iunie, 1937, Cluj, Tip. "Națională", 1937; Extras "*Gazeta ilustrată*", Cluj, 1937.
- Să ne păstrăm obiceiurile noastre populare, în "*Satul și școala*", 1938, nr. 1
- 2.
- Obicei, comunitate (sătească), cultură populară, Sibiu, Tip. "Dacia Traiană", 1938; Extras "*Transilvania*", Sibiu, 1938.
- Obiceiuri de peste an în două sate din Banat: Pătaș și Barlovenii Vechi - Caraș, 1939.
- Creșterea vitelor în viața locuitorilor din Pătaș și Barlovenii Vechi - Caraș, în "*Cercetări etnografice*", vol. II, 1939, Fasc I.
- Tovărășiile de feciori și fete în viața poporului român. *teză de doctorat* în <http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

Etnografie și Sociologie, 1939 - 1940.

- Neam și țară. Pagini de etnografie și folclor, București, Tip. "Împrimeria", 1940
- **Cultura populară în Transnistria și specificul nostru național.** în *"Transnistria"*, I, 1942, nr. 27.
- **Țiganii aurari**, Extras *"Natura"*, an XXXI, Nr. 4, București, Tip. "Oficiul de librărie", 1942.
- **Organizarea tradițională a tineretului în viața satelor noastre**, în *"Revista Fundațiilor Regale"*, an IX, nr. 5, 1942.
- **Moldoveanul lui Ștefan cel Mare și Transnistria**, în *"Transnistria"*, I, 1942, nr. 29.
- **Reînviere în neam**, în *"Transnistria"*, I, 1942, nr. 35 - 36.
- **Noua generație în viața socială la popoarele inferioare**, în *"Societatea de mâine"*, an 19, 1942, nr. 1 - 5.
- **Organizarea tinerilor în antichitate**, în *"Societatea de mâine"*, an 19, 1942, nr. 3 - 4.
- **Memoriu de titluri și lucrări**, București, 1942, *"Litera creștină"*.
- **Din Gorj. Note și observațiuni cu caracter etnografic**, Buc. 1943.
- **Rudarii din Muscel**, 1943.
- **Etnografie, obiect, concepție, metodă**, 1943.
- **Menirea Muzeului Etnografic al Moldovei**, în **Liga culturală**, 1943.
- **Rudarii. Contribuție la o "Enigmă" etnografică**, Buc., Casa școlilor, 1944.
- **Țiganii din România**, 1944.
- **Modul de trai al oamenilor muncii din satul Comarna, regiunea Iași, sub raportul alimentării cu apă**, 1945.
- **Colecționarea obiectelor de muzeu și problemele ce se pun în legătură cu aceasta**, 1945.
- **Un muzeu în aer liber**, în *"Iașul literar"*, 1957, nr. 2.
- **Obiceiuri în legătură cu viața omului din Pătaș**, 1958.
- **Meșteri anonimi din Moldova în arta prelucrării lemnului**, în *"Magazin"*, 1960, nr. 118.
- **Despre "argea" ca instalație de prelucrat cânepa**, în *"Sesiunea de comunicări științifice a muzeelor de etnografie și artă populară"*, Buc., 1964.
- **Cercetări în bazinul Zlatna și Valea Ampoiului - Mocani**, 1965.
- **Prelucrarea pietrei de Albești, Muscel, în scopuri practice și artistice**, în *"Muzeul satului"*, 1966.
- **Din istoria noastră agrară: cultura meiului**, în *"Sesiunea de comunicări științifice a muzeelor de etnografie și de artă populară"*, Anuar, Buc., 1966.
- **Păstoritul în nord - estul regiunii Iași**, în *"Muzeul satului"*, Buc., 1966, nr. 1.
- **Muzeografia etnografică din Moldova. Preocupări și realizări**, în *"Muzeul satului"*, 1966.
- **Lăturenii. Contribuție la istoria societății tradiționale a românilor**, Extras *"Apulum"*, Cluj, VI, 1967.
- **Considerații preliminare cu privire la Năruja - Vrancea**, 1967.
- **O tehnică arhaică pentru prelucrarea țesăturilor de casă - bătutul la gratie**, în *"Cibinium"*. Sibiu. 1967 - 1968.

- Rudarii de pe Valea Dunării între cursul inferior al Oltului și Mostiștei, Craiova, 1969.

- Prelucrarea artistică a pietrei în satul Șcheia, Iași, în "SCIA", 1968, nr. 2, București.

- Prelucrarea papurei în bunuri de utilitate practică și artistică în unele sate de pe Valea Dunării între cursul inferior al Oltului și Mostiștei, în "Cibinium", Sibiu, 1969 - 1973.

- Meșteșugul rotăritului în unele sate de pe Valea Dunării (între cursul inferior al Oltului și Mostiștei), în "Cibinium", Sibiu, 1969 - 1973.

- "Coașta", o unealtă agricolă necunoscută, în "Revista muzeelor", București, 1970, nr. 7.

- Asupra surlei ca adăpost omenesc elementar la români și la alte popoare, în "Muzeul satului", București, 1970.

- Portul "cu coarne", în "Muzeul satului", București, 1970.

- Patru documente inedite din secolele XVI - XVII, privind satul Boteni (în colaborare cu Veronica Vasilescu), extras "Revista Arhivelor", Buc., 1970, an 47, vol 32, nr. 2).

- În legătură cu unele criterii de determinare și interpretare a obiectelor etnografice, de muzeu, 1971 - 1973.

- Cu privire la cultul fântânilor, izvoarelor și apei în țara noastră, în "Apulum", 1971.

- Albinăritul în Moldova, în "Muzeul satului", București, 1971.

- Instalații țărănești, în "Muzeul satului", București, 1971.

- Un mănunchi de documente inedite cu privire la satul Mastacan din județul Neamț (în colaborare cu Theodora Rădulescu), extras "Revista Arhivelor", Buc. 1972, an 49, vol. 34, nr. 3.

- Cramba. Structură și funcție. Contribuție la cunoașterea istoriei noastre agrare, 1972.

- Pive, șteze, morăritul, fierăstraiele și fierăstrăitul pe Valea Bistriței Moldovenesti, 1973.

- Zona Bicaz, 1973.

- Preliminarii la o cercetare sociologică. Comuna Boteni, Documentar toponimic, 1973, (colaborare...), în "Studii și comunicări", I, Focșani, 1978.

- Vrancea și arta populară, 1973.

- Geneza unui sat de munte : Sățicul de sub Piatra Craiului, 1974.

- Vrancea ca "țară" între celelalte. Individualitatea sa etnografică, 1978.

- Cum a fost înființat și organizat Muzeul Etnografic al Moldovei, 1978.

- Focul lui Sumedru. Cu specială privire la zona Muscel și Dâmbovița, 1978 - 1979.

- Noi documente inedite, privind satul Boteni, Argeș, 1980.

- Cu privire la hrana de bază a poporului român, 1983.

- Credințe, rituri legate de foc, apă și pământ în cultura veche românească, în vol. "Rațiune și credință", Ed. științifică și enciclopedică, Buc., 1983.

- Etnologia, principalele conexe, lipsa rigurozității științifice, 1984 (colaborare...).

- Aspecte ale agriculturii tradiționale (1. Rarița - contribuție la istoria plugului în România; 2. Semănatul cu "paru" și cu "câlcâiul"), în *"Muzeul satului de artă populară"*, Buc. 1985, nr. 5 - 6.
- "Namenism" la români ?, 1986.
- Teodor T. Burada și conștiința unității Etnografice a poporului român, în *"Cronica"*, 1986, nr. 1.
- Reflexe mitologice cu substrat social - preistoric în cultura populară românească, 1987.
- Baia cu aburi obținută cu ajutorul pietrelor întrebuințate în Moldova și Dobrogea (cu implicații explicative având caracter etnologic), în *Acta M.M.*, Anuarul Muzeului "Ștefan cel Mare", IX - XI, 1987- 1989, Vaslui.
- Cultul osității de factură animalieră la români, 1988.
- Elemente străvechi în cultura populară românească , 1988.
- Forme tradiționale de cooperare în viața poporului român: tovărășiile tinerilor, 1990.
- Interpretarea psihologică a legendei mit despre Negru - Vodă, 1990.
- Din Muscel. Motiv etnografic în *"Societatea de mâine"*, VIII, nr. 4.
- Pentru biruința românismului nostru, în *"Izvorășul"*, XII, nr. 4.
- Semnificația Învierii, în *"Chemarea"*, VI, nr. 15 - 16.
- Monumentele noi de civilizație populară în capitala Ardealului, în *"Gazeta ilustrată"*, I, nr. 2.

II. Recenzii:

- Etnic și rasial, în *"Gând românesc"*, III., 1935, nr. 11 - 12. (cu prilejul apariției cărții lui G. Moutandon, L'Etnie Française, Paris, 1935).
- Tiberiu Morariu - Câteva considerațiuni la oieritul evreilor maramureșeni, în *"Societatea de mâine"*, VIII, nr. 18.
- Anuarul Arhivei de Folclor, III, 1935, în *"Gând românesc"*, VI, 1936, nr. 8 - 9.
- A reapărut o carte de folclor, în *"Satul și școala"*, VII, 1938, nr. 10 - 12 (Ov. Densușianu, *Folclorul, cum trebuie înțeles*, trad. din lb. franceză).
- Asupra formelor de sat în Ardeal și Banat în *"Satul și școala"*, VII, 1938, nr. 10 - 12.
- Dr. P. Râmneantu - Capitalul om din Munții Apuseni (comunicare făcută la inaugurarea generală a Astei, în 10 sept. 1938), în *"Societatea de mâine"*, An 16, 1939, nr. 1.

III. Traduceri

- Încrucțător de rase, în *"Națiunea română"*, X, 1936, trad. din lb. germană.
- Rasă și popor, rasă și cultură, în *"Izvorășul"*, XV, 1936, nr. 10, trad. din lb. germană.
- Rasă și limbă, în *"Națiunea română"*, X, 1936, nr. 69, trad. din lb. germană.